

Helpt jongeren gaat vanaf 12 jaar alleen naar school

Middelbare school scharniermoment in verplaatsingsgedrag

Bij de start van het schooljaar roept Vias op tot extra waakzaamheid van alle weggebruikers. Na een lange vakantie gaan honderdduizenden kinderen te voet, met de fiets of het openbaar vervoer terug op pad. Vias bevroeg voor een nieuwe studie jongeren tussen 10 en 14 jaar. In Vlaanderen gaat meer dan de helft met de fiets of te voet naar school. Vanaf het middelbaar zijn het ook steeds minder de ouders die hen begeleiden. De helft van de jongeren gaat vanaf dat moment alleen naar school. Een derde van de jongeren die niet alleen naar school rijdt, wordt vergezeld door een vriendje of vriendinnetje dat meerijdt. Het is belangrijk om hen ook goed voor te bereiden op deze stap.

Wanneer het nieuwe schooljaar start op 1 september verplaatsen zich elke dag weer honderdduizenden kinderen naar school. Niet alleen aan de schoolpoort, maar op het hele wegennet is het belangrijk om extra waakzaam te zijn. Vias roept alle weggebruikers op om het verkeersreglement te respecteren en zeker de snelheidslimieten te respecteren en je niet te laten afleiden door je smartphone. Bij het inhalen van fietsers moet je bovendien voldoende zijdelingse afstand bewaren. Let zeker extra op bij oversteekplaatsen voor voetgangers en maak altijd oogcontact.

Een derde gaat te voet naar school

Voor een nieuwe studie van Vias werd een representatieve steekproef van 640 kinderen tussen 10 en 14 jaar bevroegd over de manier waarop ze naar school gingen en hoe ze zich in het verkeer gedragen.

In België gaat 1/3 van de jongeren (31%) tussen 10 en 14 jaar te voet naar school, een vijfde (19%) gebruikt het openbaar vervoer en ongeveer evenveel scholieren worden als passagier in de wagen gebracht (18%) of rijden met de fiets (18%).

Middelbare school als scharniermoment: niet meer de ouder als begeleider

De overgang naar de middelbare school is duidelijk een scharniermoment. Steeds meer jongeren gebruiken vanaf het middelbaar het openbaar vervoer (26% bij de 12 tot 14-jarigen ten opzichte van 8% bij de 10-11 jarigen) en ze worden minder vaak gebracht met de wagen (van 23% bij de 10-11 jarigen naar 14% bij de 12-14 jarigen).

Van de 10 en 11 jarigen gaat 36% al alleen naar school, bij de 12 tot 14 jarigen is dat al iets meer dan de helft (51%).

De overgang naar de middelbare school kenmerkt zich ook in een verandering van wie er nog meerijdt of stapt. Als jongeren niet alleen naar school rijden, wordt bij de 10-11 jarigen 6 op de 10 (63%) nog begeleid door een volwassene van zijn gezin, bij de 12 tot 14 jarigen is dat al gedaald tot 38%. Bij de 10-11 jarigen is 11% een vriendje of vriendinnetje dat meerijdt, bij de groep van 12 tot 14 jarigen is dat al 32%.

1 op de 3 jongeren laat zich wel eens afleiden door de smartphone

Jongeren die zelfstandig naar school fietsen en die op de drempel van de puberteit staan, zijn zich niet altijd bewust van alle risico's in het verkeer. Zo geeft 42% van de 12-14 jarigen aan al eens een berichtje te lezen of te sturen op de fiets. Niet enkel de afleiding, maar ook het feit dat ze moeilijker hun evenwicht kunnen bewaren, omdat ze met 1 hand rijden, zorgt ervoor dat dit gedrag gevaarlijk is.

Het dragen van oortjes om naar muziek te luisteren is niet verboden, maar het is zeker aangewezen om de muziek niet te luid te zetten. Zo kan je toch nog omgevingsgeluid oppikken. 54% van de fietsers tussen 12 en 14 jaar geeft immers aan op de fiets naar muziek te luisteren.

De fietshelm wordt ook minder gedragen naarmate kinderen ouder worden. Het wordt vanaf de puberteit niet altijd als cool gezien, of ze vergeten hem. Bij de leeftijdsgroep van 12 tot 14 jaar geeft maar 22% aan de helm een paar keer maand te dragen. Hoewel de helm niet verplicht is, kan die zeker bij valpartijen een goede bescherming bieden aan het hoofd.

Het is dus essentieel om goede afspraken te maken vanaf het moment dat je je kind niet meer begeleidt, maar dat het samen met andere leeftijdsgenoten naar school rijdt. Dat kan door goed af te stemmen met de ouders van de andere kinderen die meerijden zodat er eensgezindheid is o.a. over de te volgen route, hoe de bagage vervoerd wordt, het dragen van een fietshelm en het feit dat er werkende fietslichten zijn die gebruikt worden wanneer dat nodig is.

In Vlaanderen met de fiets, in Wallonië het vaakst te voet

Er zijn grote regionale verschillen in de manier waarop jongeren naar school gaan. In Vlaanderen gaat meer dan de helft van de jongeren tussen 10 en 14 jaar leeftijd met de fiets (28%) of te voet (25%) naar school. Meer dan de helft verplaatst zich dus op actieve wijze naar school. 16% gebruikt het openbaar vervoer en ongeveer evenveel kinderen worden met de wagen naar school gebracht (15%).

In Wallonië is de tendens, mede door de ruimtelijke ordening en een heuvelachtig landschap anders. Te voet gaan is daar de populairste manier om naar school te gaan (37%). Een kwart gaat met het openbaar vervoer (24%) of wordt met de wagen gebracht (25%). Slechts 3% van de leerlingen fietst naar school. In Brussel gaat bijna de helft te voet naar school (44%) gevolgd door het openbaar vervoer (17%) en de wagen (15%).

10x minder jonge verkeersdoden op 30 jaar tijd

In 1992 waren er 90 kinderen tussen 0 en 14 jaar die in ons verkeer om het leven kwamen, in 2022 waren er dat nog 8.

Hoewel de situatie doorheen de jaren objectief verbeterd is, o.a. door aanpassingen aan de infrastructuur en het installeren van zone 30 in de buurt van scholen, moeten we verder streven naar een verdere daling van het aantal (jonge) verkeersslachtoffers. Vorig schooljaar raakten namelijk nog elke dag 14 kinderen op weg naar de school of terug naar huis gewond in ons verkeer.

Conclusie

De start van het schooljaar is voor alle weggebruikers terug wennen aan elkaar. Extra waakzaamheid van alle weggebruikers is nodig om ongevallen te vermijden. De aandacht moet er niet alleen zijn rond de scholen, maar overal op het weggennet. Voor vele jongeren is de start van het nieuwe schooljaar ook de eerste keer dat ze zich zonder de begeleiding van hun ouders in het verkeer begeven. Het vergt uiteraard een inspanning van de ouders om goede afspraken te maken met hun kind, zeker als ze met leeftijdsgenoten voor het eerst naar school rijden.

Contactpersoon

Stef Willems, woordvoerder Vias institute: 0473/85.59.44.